

Doen, doen, doen. In het wiel van Duo André Leo

Gepost op 19 september 2019 · circusgezelschap · tom permentier

Een Belg, een Fransman en een wiel: het zou het begin van een slechte mop kunnen zijn, maar het is dagdagelijkse realiteit bij Duo André Leo. Met 'het wiel' doelt Mechelaar Robin Leo steevast op roue Cyr, de techniek waarin het duo zo bedreven is. Hij leerde zijn zuiderbuur Jean-Baptiste André, kortweg JB (uitspreken met Franse tongval), kennen op de Brusselse circushogeschool ESAC. Beiden een kwarteeuw oud, zijn ze na jaren van toeren met hun act klaar voor hun eerste avondvullende voorstelling, genaamd '125 bpm', oftewel: 125 beats per minute. Wie een metronoom bezit, kan zich even vergewissen van dat hoge tempo, niet alleen van de voorstelling die ze creëren, maar ook van hun beider levens.

Duo André Leo (c) Tom Van Mele

Als ik hen tref op een warme avond in de Expeditie in Gent, zijn ze net enkele dagen in creatie die uitmondt in een try-out voor het circusfestival Miramiro. Ze komen van Spanje, en Robin vertrekt nadien alweer naar Zweden voor iets helemaal anders. Hij is zo'n type dat ook tijdens de schoolbanken niet kon stilzitten en min of meer gered werd toen de fameuze Geronimo Terrones leerlingen ronselde voor zijn kersverse circusschool Circolito in Mechelen. Jean-Baptiste begon pas op 15 jaar met circus in Châtellerault, gelegen in het midden van Frankrijk. Voorheen was hij al intensief bezig met *roller acrobatique*, stunts op rolschaatsen, en een beetje breakdance. Dit interview, waarin het Nederlands, Frans en Engels vrolijk door elkaar gebruikt werden, gaat over samenwerken en tegenwerken, de hoogtes en dieptes van een creatie.

Hoe zijn de voorbije dagen verlopen?

Jean-Baptiste André: "Behoorlijk intens. In Spanje speelden we op een festival en ging onze concentratie allesbehalve naar de nieuwe voorstelling. Nu hebben we er opnieuw onze tanden in gezet en de dagen vliegen voorbij. Morgen is er alweer een try-out en dus moesten we al de ideeën die we voorheen al hadden uitgewerkt snel terug oprakelen, onze laatste wijzigingen terug doorvoeren en de opengelaten vragen opnieuw onder de loep nemen, er snel oplossingen voor bedenken, al was het maar om morgen iets te kunnen tonen. Ze moeten daarom nog niet blijven in de uiteindelijke voorstelling."

Robin Leo: "We kloppen lange dagen, die we proberen te disciplineren. We mikken altijd op 10 uur om aan te komen, ook als we dan nog geen fysiek werk gaan doen. We praten, plannen en werken dan tot 19 uur. We hebben nu ook sessies met Geert (Belpaeme, red.), onze dramaturg en coach. Ook met hem was het al heel intensief, maar minder op technisch vlak en meer gericht op het idee van de voorstelling, terwijl circusartiesten in residentie doorgaans juist wel dieper op het technisch aspect ingaan. Dat maakt dat de voorstelling snel ontwikkelt maar het maakt ook dat het op technisch vlak, met het oog op de try-out morgen, allemaal wat meer 'rap-rap' gaat, wat ook wel plezant is."

JB: "De veertiende juli hebben we wel maar twee uur gewerkt."

Robin: "Ja, we zijn de dag voordien uit Deltebre, op twee uur van Barcelona, vertrokken. In Frankrijk hebben mijn vriendin en ik geslapen in een tent langs de weg en JB in de camionette. We zijn dan 's anderendaags hier aangekomen om twee uur 's middags. We hebben iets gegeten en al even gewerkt. Ik was jarig op de dag dat we terugreden, en dus hebben mijn moeder en haar vriend me verrast met een entente. Het was best wel heftig, en met Geert erbij zijn we echt in de creatie gegooid geweest, maar dat vind ik wel goed, want zo was er geen tijd om rustig erin te komen. Het was direct doen, doen, doen."

Op die manier neem je ook gemakkelijker beslissingen, want je hebt geen tijd om te twijfelen.

Robin: "Nochtans nemen we wel de tijd om af te wegen. Dan ontstaan er vaak interessante conversaties, waarin onze ideeën kunnen ontwikkelen. Dat is ook waar Geert ons zo goed in helpt. Ik merk wel dat werken onder tijdsdruk goed is voor ons, omdat we niet gemakkelijk stressen. En inderdaad ook om sneller tot keuzes te komen."

19 SEPTEMBRE 2019
CIRCUSMAGAZINE #60
Tom Permentier

DOEN, DOEN, DOEN. IN HET
WIEL VAN DUO ANDRÉ LEO

<https://www.circuscentrum.be/artikels/doen-doen-doen-in-het-wiel-van-duo-andre-leo/>

UNE ÉQUIPE
AU SERVICE
DE LA DIFFUSION

www.catastrophe.be
diffusion@catastrophe.be

+32 (0)2 538 12 02
+32 (0) 478 91 63 61

18, rue de la Glacière
1060 Bruxelles [BE]

ESPACE
CATASTROPHE

CENTRE INTERNATIONAL DE CRÉATION DES ARTS DU CIRQUE

En hoe zijn de voorbije nachten verlopen? Slaap je goed tijdens zo'n creatieperiode?

Robin: "Dat hangt ervan af hoe we overdag hebben gewerkt. Als we meer technisch hebben gewerkt is mijn hoofd 's avonds superactief, omdat er nog zoveel mentale energie over is. Ook tijdens de nacht en de ochtend nadien heb ik daar last van. Maar dagen als deze dat we met Geert hebben gewerkt, ben ik mentaal zo hard gepusht dat ik 's avonds gewoon leeg ben. Liefst wil ik dan mijn hoofd kunnen uitschakelen en met iemand praten over iets totaal anders dan circus, voor ik ga slapen."

JB: "Het is inderdaad erg zwaar en altijd een opluchting als ik in bed lig. Het overkomt mij niet zo vaak, maar soms word ik 's nachts wakker en vind ik een oplossing voor een probleem waar we op gestoten zijn tijdens de dag. Maar ook als dat niet gebeurt, vind ik het heel belangrijk om 's avonds het werk los te laten, goed te slapen en dan vinden we de dag erna toch de juiste oplossingen."

De hoeveelste try-out spelen jullie morgen?

Robin: "De vijfde of zesde, geloof ik."

JB: "Al heel vroeg in de creatie hebben we kleine fragmentjes direct getoond voor publiek. De eerste keer dat we dat deden hadden we ongeveer tien minuten om te laten zien, terwijl we toch een voorstelling van een klein uur willen realiseren. We begonnen er zo vroeg al mee omdat we nog niet helder in het hoofd hadden waar we naartoe wilden. De *retours* van het publiek toonde ons vaak de richting om in verder te werken."

Is het al gebeurd dat jullie de hele boel omgooien na een toonmoment?

Robin: "Dat gebeurt sowieso, en niet alleen na een toonmoment. Wat ik wel leuk vind, zeker in het begin van onze creatieperiode, is dat we soms voelden dat we in de verkeerde richting aan het zoeken waren, en voor een toonmoment dan maar iets nieuws in elkaar staken, zonder te weten wat het zou teweegbrengen. Vaak helpt het publiek ons te vinden wat we willen zeggen, de toeschouwer legt ons dan uit wat we aan het doen zijn. Dat werkte verfrissend, want wij zitten er zo hard in dat we al eens onze blik verliezen. Daarom zijn de nagesprekken zo belangrijk, anders zijn try-outs nutteloos."

Duo André Leo (c) Tom Van Mele

LA VIE NORMALE

Wanneer kom je op de beste ideeën?

JB: "Dat is altijd een verrassing. Het kan bijvoorbeeld gebeuren wanneer je naar de radio luistert in de auto. Je kan nooit garanderen dat er een goed idee bij je invalt tijdens een brainstorm of een improvisatiesessie, maar we leggen vaak verbanden tussen onze verzamelde ideeën van een brainstorm en de ontdekkingen die uit een improvisatie ontstaan."

Robin: "Als circusartiesten vertrekken we vaak vanuit onze techniek, roue Cyr, en zoeken we in eerste instantie naar beelden die we kunnen creëren met het wiel. Op dat vlak zijn we eerder *researchers* dan *creators*. Er komen veel ideeën uit het technisch materiaal dat we onderzoeken. Toch valt me ook op dat de meeste ideeën komen op het moment dat we het minst actief aan het zoeken zijn. We zijn zodanig doordrongen van wat we doen dat de ideeën vanzelf naar ons toekomen. We leggen linken tussen ons werk en *la vie normale* en dat brengt ons op ideeën. *What you throw out in the world you get back*. Het is geven en nemen."

Hoeveel meer materiaal heb je ontwikkeld dan je in het (voorlopige) eindresultaat gebruikt?

Robin: "Daar vraag je wat. Ik heb het gevoel dat we zoveel hebben weggesmeten en dat alles is veranderd sinds het begin van de creatie. We zijn ook veel verschillende kanten uitgegaan. Dat is dan niet per se ander technisch materiaal, maar wel op een andere manier ontwikkeld en gebruikt in de voorstelling. Veel van de ideeën die we kregen hebben ons geïnspireerd om juist een andere weg in te slaan. Om tot ons huidige materiaal te komen hebben we alle voorgaande fases moeten doormaken."

JB: "Soms kun je genieten van die zoektocht, niet altijd. Het is ook moeilijk om ideeën weg te smijten, maar vaak toch zo noodzakelijk. De dag nadat je hebt beslist om een idee dat je dierbaar was, niet te gebruiken, merk je vaak dat het een goeie beslissing bleek, omdat het een nieuwe deur opent."

Robin: “Een idee overboord gooien is één ding, maar daarbij een deel van je ego aan de kant zetten is ook lastig. *Allez*, ego is niet echt wat ik bedoel, maar er is toch iets van jezelf dat in je idee zit, omdat je er zo in gelooft. Dan moet je jezelf overtuigen van de gedachte dat je misschien echt fout zit, dat het andere idee echt beter is. Het is een les in durven en moeten loslaten. We zijn daar wel erg in gegroeid.”

Heb je ook soms ideeën doorgedrukt waar je te sterk van overtuigd was om los te laten?

Robin: “Voor mij persoonlijk: ja, tot op zekere hoogte. Maar we zijn nooit in de situatie beland dat de ene de dictator werd en de andere de slaaf.”

JB: “We bleven altijd in gesprek over waarom wel of waarom niet.”

Op welke manier heeft Geert Belpaeme jullie gecoacht?

JB: “In het begin van onze samenwerking stelde hij ons vragen, en liet hij ons op die manier zelf zoeken naar wat we wilden maken. Later in het proces kwam hij meer met antwoorden, als we ergens niet uit geraakten.”

Robin: “Hoe beter hij ons kende en wist in welke richting we wilden gaan, hoe meer hij als een *oeil extérieur* kleine aanzetten kon geven zodat wij konden bereiken wat we zochten. We hebben onder ons drieën meer en meer de juiste balans gevonden. Geert weet ook goed waar onze grenzen liggen. Hij is erg betrokken bij onze creatie, maar heeft het nooit van ons afgepakt of overgenomen.”

Duo André Leo (c) Tom Van Mele

GROEN LAMPJE

Wie zijn jullie voorbeelden?

JB: “Ik denk dan aan Defracto, een Franse jongleercompagnie, en aan Cie Ea Eo.”

Robin: “In feite zijn we voor onze voorstelling vooral geïnspireerd door jongleurs.”

Qué?

Robin: “Wij beschouwen het jongleren als de meest ontwikkelde circusvorm van het moment. Ze hebben bijvoorbeeld een uitgebreide *sharing community*, waardoor het jongleren als sport ontzettend hard is gegroeid. Er zijn ook veel tools ontwikkeld, zoals de *siteswap* (soort jongleerpartituur, *red.*), die helpen bij het creëren en het onderzoeken, iets wat naar mijn mening mankeert in de rest van de circuswereld. Onze roue Cyr is natuurlijk geen jongleerobject, maar we benaderen het wel op die manier. We onderzoeken of we de objectmanipulatie van jongleurs kunnen overzetten naar het wiel, en of we daarvoor dezelfde tools kunnen gebruiken. Roue Cyr is nog een jonge discipline, er valt veel meer mee te doen dan het te laten draaien en er acrobatische figuren in te tonen. Daarom hebben we aan het begin van onze creatie *research labs* georganiseerd en jongleurs uitgenodigd om met het wiel te experimenteren.”

Kan je tijdens de creatie nog werk van collega's bekijken of moet je je daarvan afsluiten?

JB: “Op zulke momenten heb ik er dikwijls geen tijd voor (*lacht*), maar ik apprecieer het altijd als ik het kan zien. Nu zelfs nog meer dan vroeger, want ik ben gevoeliger voor de structuur van een voorstelling, ik zie meer details. Ik leer er veel uit, ook als die voorstellingen me op zich niet echt aanspreken.”

Robin: “Nu we zelf een voorstelling proberen te maken, heb ik ook het gevoel dat ik het werk van anderen veel meer waardeer en dat ik er minder kritisch tegenover sta dan vroeger. Ik realiseer me immers hoeveel inspanning, tijd en toewijding er nodig is om tot zoiets te komen.”

JB: “Minder kritisch? Of juist meer?”

Robin: “*What do you mean, more critical?* Ja, misschien juist wél kritischer op een bepaalde manier. Maar vroeger kon ik naar slecht circus kijken en denken: ‘Wat een tijdverlies.’ Dat heb ik nu niet meer. Ik herinner me bijvoorbeeld een show in Italië die ik niet per se goed vond, maar ik was de hele voorstelling lang geobsedeerd door een groen lampje, waarvan ik dacht: ‘Wauw, dit groene lampje zou perfect zijn in een scène van onze voorstelling.’ Op die manier kan ik ook uit slechte voorstellingen interessante dingen halen.”

Wat is de centrale gedachte van 125 bpm?

Robin: “Wel, de voorstelling verandert geregeld, maar gaat nog altijd over het precare evenwicht tussen twee mensen en de kosmische krachten van bewegende hemellichamen. De titel is ontstaan in de beginperiode van de creatie: 125 bpm (beats per minute, red.) bleek voor ons het ideale tempo om het wiel te laten draaien. Dat past in onze zoektocht naar de verhouding tussen de herhaling van de bewegingen en de herhalingen in de muziek, iets wat de danswereld al heel lang fascineert.”

Dus jullie hebben de muziekkeuze al vrij snel vastgelegd?

Robin: “We zijn inderdaad al vroeg in het creatieproces beginnen werken met de muziek, maar dat wil niet zeggen dat die niet meer in vraag wordt gesteld. De muziek helpt ons heel hard in onze zoektocht, maar we kunnen niet verzekeren dat diezelfde muziek op dezelfde manier aanwezig zal zijn in het eindproduct. We werken samen met Tomas Vanderplaetse, een Gentse muzikant die we hebben leren kennen toen we een video voor de reeks ‘Circus in Flanders’ van Circuscentrum opnamen.”

MIJN ECHTGENOOT**Zien jullie elkaar nog graag?**

JB: “Ja, ja (*lacht*).”

Robin: “Ik vind dat onze relatie sterker geworden is nu we ook meer ervaring hebben. Zelfs in frustratie of woede voel ik me meer verbonden met JB. Er is een mooi respect ontstaan tussen ons. In mijn telefoon staat hij zelfs als ‘JB echtgenoot’. *C’est mon mari*. Je kan wel eens kwaad zijn op je echtgenoot, maar daarom houd je niet minder van hem.”

JB: “Soms explodeert het een beetje, maar alleen op het niveau van de voorstelling, nooit daarbuiten. En we zijn er altijd in geslaagd om die negatieve situaties om te buigen.”

Denken jullie soms: ‘Had ik maar een kantoorjob’?

Robin: “Soms denk ik dat we die al hebben, met al dat papierwerk en e-mails, maar dat is waarschijnlijk niet te vergelijken met wat mensen met een echte kantoorjob hebben. Ik mis zo’n leven voor geen meter. Af en toe denk ik wel: ‘Had ik maar een basis.’ Ik heb al een tijdje geen huis meer, en mijn vriendin en ik zouden graag ergens gaan wonen. We hebben het alleen zo druk momenteel dat we er zelfs niet toe komen om iets te gaan zoeken. Het is bijna zinloos om een huis te hebben.”

JB: “Ik ervaar het aantal uitdagingen waar je dagelijks voor staat in ons werk als een grote stimulans. Als ik op een bureau evenveel gestimuleerd zou worden, zou ik er misschien ook gelukkig kunnen zijn. Maar wij hebben het beeld van bureauwerk dat het elke dag hetzelfde is. Bij ons is het altijd anders.”

Robin: “Ik verdraag het idee niet dat je de hele dag op een stoel moet zitten. We zijn mensen, we zijn dieren, ik vind het bijna een schande dat we onze lichamen niet beter leren gebruiken.”

Speeldata:

15-16 oktober: première in Théâtre Marni (Brussel)

25-26 oktober: Theater op de Markt (Neerpelt)

16-17 november: Festival En l’Air (Court-Saint-Etienne)

2-3 maart 2020: GC Anzegem

18 maart 2020: kc nona (Mechelen)

19-29 maart 2020: Festival UP (Brussel)

Dit artikel verscheen in Circusmagazine #60 (september 2019) // Auteur: Tom Permentier // Foto's: Tom Van Mele // Voor overname: contacteer maarten[at]circuscentrum.be